
Vergaderjaar 2022–2023

36 250 XIV

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (XIV) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2022 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	4
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	4
3	Beleidsartikelen	6
3.1	Artikel 21 Land- en tuinbouw	6
3.2	Artikel 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken	11
3.3	Artikel 23 Kennis en innovatie	14
3.4	Artikel 24 Uitvoering en toezicht	15
4	Niet-beleidsartikelen	17
4.1	Artikel 50 - Apparaat Kerndepartement	17
4.2	Artikel 51 - Nog onverdeeld	18
5	Agentschappen	19
5.1	Agentschapsparagraaf NVWA	19
6	De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)	22

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie;
3. de begrotingsstaat voor het begrotingsfonds Diergezondheidsfonds.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

P. Adema

De Minister voor Natuur en Stikstof,

C. van der Wal-Zeggelink

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2022 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven
Vastgestelde begroting 2022		1.965.505
Stand 1e suppletoire begroting 2022 (incl. ISB, NvW)		2.526.573
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Kasschuif Maatregel gerichte opkoop	21	– 184.800
Vertraging uitbetaling Dierentuinregeling	21	– 12.900
Vogelgriep problematiek DGF	21	33.600
Lagere uitgaven Waterbassins Mest	21	– 33.126
Doorschuiven BAR-middelen 2022	22	– 45.000
Algemene Uitkering Programma Natuur 2022 en 2023	22	– 18.298
Vrije Uitkering NMBP Bonaire en Saba	22	– 8.259
Overige mutaties	div	– 80.150
Stand 2e suppletoire begroting 2022		2.177.640

Toelichting

Kasschuif Maatregel Gerichte Aankoop

Met deze kasschuif wordt € 184,8 mln. doorgeschoven naar 2023 t.b.v. de tweede tranche van de Maatregel Gerichte Aankoop (MGA-2). Deze regeling richt zich op het vrijwillig beëindigen van piekbelasters nabij stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden via het (gedeeltelijk) aankopen van veehouderijlocaties.

Vertraging uitbetaling Dierentuinregeling

De derde openstelling van de dierentuinregeling is vertraagd. Hierdoor komen de middelen van 2022 niet meer tot betaling in 2022, waardoor deze komen vrij te vallen. Via de Nota van Wijziging zullen de middelen die nu vrijvallen beschikbaar komen in 2023.

Vogelgriep problematiek DGF

De bestrijdingskosten van de vogelgriep overschrijden het bestrijdingsplafond (€ 30 mln.) dat voor de pluimveesector is opgenomen in het convenant bestrijding besmettelijke ziekten 2020-2024. De kosten boven dit plafond worden betaald uit de rijksbijdrage aan het DGF. De tegenvaller voor 2022 wordt geraamd op € 33,6 mln.

Lagere uitgaven Waterbassins Mest

Uit ex-ante onderzoek is gebleken dat de beoogde waterbassins regeling minder stikstofreductiepotentieel heeft dan oorspronkelijk aangenomen. Om deze reden heeft er geen openstelling van de regeling plaatsgevonden in 2022 en zal deze uitgave met € 33,1 mln. worden verminderd.

Doorschuiven BAR-middelen 2022

In 2022 staat er € 45 mln. op de LNV-begroting geraamd voor het uitvoeren van de stillig- en liquiditeitsregeling van de BAR. Deze regelingen komen pas in 2023 tot uitbetaling.

Algemene Uitkering Programma Natuur 2022 en 2023

Voor de verhoging van de beheervergoeding vanuit het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL) zal € 18,3 mln. worden overgeheveld naar het Provinciefonds.

Vrije Uitkering NMBP Bonaire en Saba

In het kader van het Natuur- en Milieubeleidsplan Caribisch Nederland 2020–2030 wordt € 8,3 mln. overgeheveld naar het BES-fonds. Specifiek gaat het om € 5,7 mln. voor het Openbaar Lichaam Bonaire en € 2,6 mln. voor het Openbaar Lichaam Saba.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2022 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten
Vastgestelde begroting 2022		92.314
Stand 1e suppletoire begroting 2022		97.156
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Derogatie	21	– 5.000
Ontvangsten RVO	22\24	6.142
Overige mutaties	div	53.530
Stand 2e suppletoire begroting 2022		151.828

Toelichting

Derogatie

Doordat de toekenning van derogatie laat in het jaar is vastgesteld is de RVO niet in staat de derogatiemonitoringskosten 2022 tijdig bij de derogatiedeelnemers in rekening te brengen. De ontvangsten van € 5,0 mln. zullen naar verwachting in 2023 plaatsvinden.

Ontvangsten RVO

Bij de financiële afrekening van het opdrachtenpakket aan RVO over het uitvoeringsjaar 2021 is gebleken dat het voorschot € 6,1 mln. hoger was dan noodzakelijk voor de dekking van de opdracht. Het teveel aan voorschot vormt een meevaller van € 6,1 mln. aan de ontvangstenkant van de LNV begroting.

3 Beleidsartikelen

3.1 Artikel 21 Land- en tuinbouw

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art. 21 Land- en tuinbouw (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Vastgestelde begroting (1) (incl. 1e ISB en NvW)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)(incl. 2e en 3e ISB)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	768.556	919.109	- 120.604	- 19.666	778.839
Uitgaven	653.967	790.967	- 159.601	- 35.873	595.493
Subsidies (regelingen)					
Sociaal economische positie boeren	69.043	114.864	- 4.695	138	110.307
Duurzame veehouderij	388.436	155.409	- 7.718	- 26.172	121.519
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	22.186	46.058	26.190	- 1.222	71.026
Mestbeleid	58.126	83.686	- 38.741	- 40.951	3.994
Diergezondheid en dierenwelzijn	0	4.574	254	- 243	4.585
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	0	1.771	- 175	- 139	1.457
Integraal voedselbeleid	0	4.292	1.721	- 1.100	4.913
Leningen					
Lening Pilot investeringsfonds duurzame landbouw		12.000			12.000
Garanties					
Bijdrage borgstellingsreserve	3.627	3.627	39.000	0	42.627
Verliesdeclaraties borgstellingsfaciliteit	1.805	1.805	0	0	1.805
Opdrachten					
Sociaal economische positie boeren	2.602	1.434	76	- 310	1.200
Duurzame veehouderij	12.914	0	0	0	0
Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen	22.046	0	0	0	0
Mestbeleid	18.897	0	0	0	0
Diergezondheid en dierenwelzijn	13.251	8.545	1.806	- 140	10.211
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	5.384	3.578	75	- 531	3.122
Integraal voedselbeleid	6.384	2.066	788	- 853	2.001
Bijdrage aan ZBO's/RWT's					
College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden	1.289	1.289	1.727	193	3.209
Centrale Commissie Dierproeven	2.225	0	116	- 116	0
Medebewind/voormalige productschappen	0	1.387	- 700	0	687
Raad voor de Plantenrassen	1.344	1.344	70	0	1.414
Keuringsdiensten	2.130	2.130	4.822	4.336	11.288
Bijdrage aan medeoverheden					
Specifieke uitkeringen	0	318.251	- 184.800	- 151	133.300
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties					
FAO en overige contributies	11.107	11.686	0	371	12.057
Storting/onttrekking begrotingsreserve					
Storting begrotingsreserve apurement	0	0	0	1.500	1.500
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken					
Diergezondheidsfonds	11.171	11.171	583	29.517	41.271
Ontvangsten	32.770	32.770	46.400	- 1.454	77.716
Ontvangsten					
Sociaal economische positie boeren	245	245	0	0	245
ZBO's/RWT's	2.300	2.300	0	- 200	2.100
Agroketens	0	0	513	3.118	3.631
Mestbeleid	7.209	7.209	0	- 5.000	2.209
Garanties	890	890	0	0	1.806
Diergezondheid en dierenwelzijn	11.600	11.600	400	- 224	11.776
Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking	5.926	5.926	45.487	210	51.623
Onttrekkingen begrotingsreserves	3.690	3.690	0	642	4.332

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 140,0 mln. verlaagd. Deze verlaging hangt grotendeels samen met de uitgaven mutaties die hieronder zullen worden toegelicht. Onder het saldo valt ook een verplichtingschuif uit latere jaren naar het jaar 2022 om meer aanvragen voor de subsidie-module Energie-efficiënte glastuinbouw (EG) te kunnen honoreren.

Subsidies

Sociaal economische positie boeren

De uitgaven sociaal economische positie boeren worden met € 4,6 mln. verlaagd. Dit komt voornamelijk door een ramingsbijstelling voor de nadeelscompensatie pelsdierhouderijen. Van het geraamde budget zal € 2,2 mln. niet worden uitgegeven. Daarnaast wordt het (nationale) budget ten behoeve van de brede weersverzekering met € 2 mln. naar beneden bijgesteld, omdat er een uitruil heeft plaatsgevonden tussen nationale en beschikbare EU middelen (niet op LNV begroting zichtbaar). Op totaalniveau (nationaal + EU) blijft het beschikbare budget voor de brede weersverzekering hetzelfde.

Tot slot lijkt het beroep op de regeling Tegemoetkoming waterschade minder groot dan vooraf verwacht. De uitvoering van deze regeling bij RVO is nog gaande, maar naar huidige inzichten kunnen de uitgaven met € 1,4 mln. worden verlaagd.

Met de najaarsnota is € 5.8 mln. extra budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de regeling Ongedekte vaste kosten land- en tuinbouw (OVK). De OVK is een open einderegeling als onderdeel van de Covid-19 steunmaatregelen. Uit de uitvoeringsinformatie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland is gebleken dat hogere uitgaven verwacht worden dan initieel begroot.

Op verzoek van de ADR is een correctie in de budgetstanden voor de thema's sociaal economische positie van boeren en duurzame veehouderij van € 4.7 mln. doorgevoerd. Deze mutatie is technisch van aard en heeft geen beleidsmatige effecten.

Duurzame veehouderij

De uitgaven worden met € 33,9 mln. verlaagd. Vanwege de prognoses van de RVO wordt het budget in totaal met € 14,4 mln. verlaagd. Hiervan wordt € 12,9 mln. voor de dierenwelzijn regeling doorgeschoven naar 2023. Verder is er sprake van een verlaging van het budget van € 7,5 mln. voor de Sanering Varkenshouderijen (SRV). Tevens wordt er voor de stalmaatregelen voor € 6,7 mln. doorgeschoven naar 2023. Daarnaast wordt er voor € 2,7 mln. overgeboekt naar het RVO budget op artikel 23. Ook wordt er nog een bedrag van € 2,4 mln. voor pilots en demo's veehouderij naar het budget van artikel 23 overgeboekt.

Glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen

De uitgaven voor glastuinbouw en weerbare planten en teeltsystemen worden met circa € 25,0 mln. verhoogd. Dit komt voornamelijk door een kasschuif naar voren uit latere jaren van de middelen Energie-efficiënte glastuinbouw (EG) met € 22,0 mln. die reeds bij Miljoennota is doorgevoerd. Daarnaast zijn Urgendamiddelen ten behoeve van LED-verlichting bij

Miljoenennota aan de EG regeling toegevoegd (€ 4,0 mln.). Tezamen met een eerdere ophoging bij 1^e suppletoire 2022 hebben deze financiële middelen een hogere openstelling van EG subsidieregeling mogelijk gemaakt (totaal openstelling € 60,0 mln.), waardoor de energie-intensieve glastuinbouwsector beter in de gelegenheid wordt gesteld om energiebesparingsmaatregelen te treffen.

Bij de 2^e suppletoire bleek dat een module in de EG regeling een ander subsidieritme (langzamer) heeft dan oorspronkelijk verondersteld. Om deze reden zijn de uitgaven bij de EG regeling bij 2^e suppletoire met € 7,0 mln. naar beneden bijgesteld. Ook van Marktintroductie energie-innovaties glastuinbouw (MEI) regeling worden de uitgaven met € 2,5 mln. verlaagd. Bij het onderdeel Innovatieagenda energie zijn de uitgaven daarentegen met € 4,3 mln. verhoogd.

Ook worden de middelen voor Tegemoetkoming land- en tuinbouw (COVID) verhoogd met € 1,6 mln. Deze uitgaven komen voort uit de honorering van bezwaarzaken op eerder afgewezen subsidieverzoeken. De overige mutaties worden veroorzaakt door meerdere kleinere mutaties van minder dan € 1,0 mln.

Mestbeleid

De uitgaven mestbeleid worden met € 79,7 mln. verlaagd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door een kasschuif naar achteren met het waterbassins mest budget uit 2022 naar latere jaren (€ 22,0 mln. bij Miljoenennota). Daarnaast is vervolgens bij 2^e suppletoire het waterbassins budget met € 33,1 mln. verlaagd. De reden hiervoor is dat uit ex-ante onderzoek is gebleken dat de beoogde waterbassins regeling minder stikstofreductiepotentieel heeft dan oorspronkelijk aangenomen. Om deze reden heeft er nog geen openstelling in 2022 van de regeling plaatsgevonden.

De middelen bij projecten mestbeleid worden in totaal met € 21,8 mln. verlaagd. Hiervan betreft € 16,7 mln. mutaties die reeds in de Miljoenennota zijn opgenomen. Die verlagingen komen met name voort uit opdrachten die aan RVO en de NVWA zijn gegeven ten behoeve van uitvoering van het 7e Actieprogramma en de bouw van het realtime Vervoersbewijs Dierlijke Mest (rVDM). Omdat betalingen aan RVO en de NVWA via artikel 24 plaatsvinden, zijn middelen naar artikel 24 overgeheveld waardoor een verlaging van het budget bij projecten mestbeleid ontstaat. Bij 2^e suppletoire is daarnaast nog een verlaging (€ 5,0 mln.) van het mestbudget doorgevoerd omdat de uitvoering van het 7e actieprogramma enige vertraging heeft opgelopen en omdat de mest ICT bouwkosten bij de NVWA/RVO op een nieuwe wijze worden geadministreerd (door middel van activering/afschrijving over de jaren heen in plaats van éénmalige bijdrage in een enkel jaar).

Tot slot worden de middelen voor kunstmestvervanging en mestverwerking met € 2,7 mln. verlaagd. Dit komt doordat de regeling later wordt opengesteld dan oorspronkelijk aangenomen.

Garanties

Bijdrage Borgstellingsreserve

Door deze technische mutatie wordt een bedrag van € 39,0 mln. overgeheveld van de begrotingsreserve risicovoorziening VVK / jonge boeren naar de begrotingsreserve Borgstellingsfaciliteit ten behoeve van het vermogensversterkend krediet (VVK) als onderdeel van de Borgstelling MKB Landbouw (BL).

Opdrachten

Hier hebben zich geen vermeldenswaardige mutaties voorgedaan.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Keuringsdiensten

De uitgaven bij de keuringsdiensten worden met € 9,2 mln. verhoogd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere uitgaven van € 6,3 mln. voor het opschalen van capaciteit bij het Kwaliteits-Controle-Bureau (KCB). Vanwege de Brexit moet het KCB de inspectiecapaciteit uitbreiden voor controles van groente/fruit/sierteelt. Om deze controles uit te voeren, moeten bij het KCB mensen aangenomen en opgeleid worden. Deze kosten zijn niet retribueerbaar. Daarnaast zijn er kosten omdat het Verenigd Koninkrijk de ingangsdatum van de uit te voeren controles meerdere malen heeft uitgesteld.

Daarnaast worden de middelen SKAL met € 2,7 mln. verhoogd. Deze middelen zijn bedoeld om de bedrijfsvoering binnen SKAL op orde te maken en te voldoen aan een nieuwe biologische EU verordening die de controles op biologisch eten strenger heeft gemaakt om fraude te voorkomen.

Bijdragen aan mede-overheden

Specifieke uitkeringen

De uitgaven voor specifieke uitkeringen wordt met circa € 185,0 mln. verlaagd. Dit wordt veroorzaakt doordat de middelen van € 184,8 mln. voor de Maatregel gerichte opkoop worden doorgeschoven van 2022 naar 2023. Vanwege vertraging in de uitvoering wordt deze kasschuif voorgesteld zodat deze middelen alsnog ingezet kunnen worden om de stikstofdoelen te halen.

Bijdragen aan (andere) begrotingshoofdstukken

Diergezondheidsfonds

De bijdrage aan het Diergezondheidsfonds (DGF) wordt met € 30,1 mln. verhoogd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verhoging van de bijdrage met € 33,6 mln. doordat de bestrijdingskosten van de vogelgriep het bestrijdingsplafond dat voor de pluimveesector is opgenomen in het convenant bestrijding besmettelijke ziekten 2020-2024 overschrijden. De kosten boven dit plafond worden betaald uit de rijksbijdrage aan het DGF.

Daarnaast zorgt een lagere eindafrekening van de kosten voor de ruiming nertsen als gevolg van de uitbraak van Covid-19 voor een verlaging van de bijdrage van € 3,3 mln.

Ontvangsten

Mestbeleid

De ontvangsten mestbeleid vallen € 5,0 mln. lager uit. Dit wordt veroorzaakt doordat pas laat in het jaar (september 2022) bekend is geworden of Nederland een derogatie zal krijgen en zo ja, hoe deze er dan in de periode 2022 tot en met 2025 uit zal zien. Door de late bekendmaking is de RVO naar verwachting niet meer in staat om de geraamde derogatiemonitoringskosten 2022 tijdig bij derogatiedeelnemers in rekening te brengen. Dat zal naar verwachting in 2023 gebeuren.

Voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking

De ontvangsten voor voedselzekerheid en internationale agrarische samenwerking vallen € 45,6 mln. hoger uit. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een technische mutatie in het budget voor de risicovoorziening vermogensversterkende kredieten (VVK). Doordat het budget integraal zichtbaar is gemaakt bij de Borgstellingsfaciliteit wordt het nu als ontvangst geraamd op de beleidsinstrumenten op artikel 21.

3.2 Artikel 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art. 22 Natuur, visserij en gebiedsgericht werken (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Vastgestelde begroting (1) (incl. 1e ISB en NvW)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)(incl. 2e en 3e ISB)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	269.321	941.443	- 13.008	- 212.716	715.719
Uitgaven	462.658	714.147	- 15.231	- 74.689	624.227
Subsidies (regelingen)					
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	2.635	6.828	222	212	7.262
Natuur en Biodiversiteit op land	24.746	22.666	6.340	- 3.041	25.965
Beheer Kroondomeinen	803	871	0	24	895
Duurzame visserij	7.845	52.803	1.399	- 43.350	10.852
Overige stelsel activiteiten	0	5.699	335	- 211	5.823
Leningen					
Leningen rente en aflossing	23.145	22.923	0	- 2	22.921
Garanties					
Garantie Klimaatfonds	324	324	0	26	350
Opdrachten					
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	15.343	11.934	- 2.517	- 4.214	5.203
Natuur en Biodiversiteit op land	266.805	30.861	- 1.527	- 10.598	18.736
Natuur en Biodiversiteit Grote Wateren	11.751	7.711	1.138	- 2.106	6.743
Duurzame visserij	41.210	4.649	- 355	- 1.402	2.892
Overige stelsel activiteiten	6.408	0	0	0	0
Internationale Samenwerking	3.655	2.355	171	- 388	2.138
Caribisch Nederland	4.364	0	0	0	0
Klimaatimpuls Natuur en Biodiversiteit	13.774	5.676	129	- 780	5.025
Regio Deals	550	550	0	- 243	307
Bijdrage aan agentschappen					
Rijksrederij	9.293	11.193	328	409	11.930
Bijdrage aan ZBO's/RWT's					
Staatsbosbeheer	28.293	28.293	1.254	102	29.649
Bijdrage aan medeoverheden					
Caribisch Nederland	0	12.184	251	- 8.559	3.876
Specifieke uitkering	0	484.693	- 22.399	- 484	461.810
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties					
Internationale Samenwerking	1.714	1.934	0	- 84	1.850
Ontvangsten	44.651	49.031	300	9.051	58.382
Ontvangsten					
Landinrichtingsrente	26.035	26.035	300	165	26.500
Verkoop gronden	8.804	8.804	0	0	8.804
Overige ontvangsten natuur	4.819	6.877	0	4.668	11.545
Duurzame visserij	4.993	4.993	0	4.218	9.211
Ottrekkingen begrotingsreserves	0	2.322	0	0	2.322

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2022» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2022» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting verplichtingen

Er is een verschil tussen de verplichtingen- en de kasmutaties waarvan € 155,0 mln. wordt verklaard door de saneringsregeling van de Brexit Adjustment Reserve (BAR). Doordat de aanvragen daarna nog in behandeling genomen moeten worden, zal de verplichting van het budget niet meer worden aangegaan in 2022.

Toelichting uitgaven

De totale uitgaven worden met € 89,9 mln. verminderd. De belangrijkste mutaties worden hieronder per categorie toegelicht.

Subsidies

Natuur en Biodiversiteit op land

De subsidieuitgaven worden met € 3,3 mln. verhoogd. Deze mutatie heeft diverse oorzaken, waarvan de grootste de volgende zijn :

- Een technische overheveling van € 5,6 mln. op het budget van het Programma Veenweide. Deze middelen die ingezet worden voor het verstrekken van subsidies werden eerder verantwoord onder bijdrage aan medeoverheden en zijn daarom overgeheveld naar het subsidie-budget.
- Een verlaging van het budget voor de Regeling versneld natuurherstel met € 4,2 mln. Met deze regeling wordt ingezet op natuurherstelprojecten bij terreinbeherende organisaties. Door een lager aantal intekeningen op de tweede tranche van deze regeling valt een deel van het budget vrij.
- Een technische overheveling voor het budget van de Ecologische Autoriteit. Deze middelen stonden eerder onder het opdrachtenbudget verantwoord. In verband met deze mutatie wordt het budget met € 0,9 mln. verhoogd.

Duurzame visserij

Het subsidiebudget duurzame visserij wordt met € 42,0 mln. verlaagd. Dit is met name het gevolg van latere uitbetaling van € 45,0 mln. voor de stillig- en liquiditeitsregeling uit de Brexit Adjustment Reserve (BAR). Deze regelingen komen in 2023 tot uitbetaling.

Daarnaast is in 2022 het budget voor de innovatieprestatiecontracten-regeling (IPC) opgehoogd met € 2,8 mln. vanwege de vele aanvragen en het belang van deze subsidieregeling. Innovatie kan een belangrijke bijdrage leveren aan verduurzaming van de visserij. De IPC-regeling voor visserij heeft tot doel om bij te dragen aan een duurzamere visserijsector door het testen van prototypen voor nieuwe, meer selectieve en brandstof-besparende visserijmethodes en technieken door visserijondernemers.

Opdrachten

Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit

Het opdrachtenbudget voor Vermaatschappelijking natuur en biodiversiteit wordt verlaagd met € 6,7 mln. Dit wordt onder andere veroorzaakt door:

- Het incidentele budget dat is gereserveerd voor het oplossen van de stikstofproblematiek die het gevolg is van de landelijke snelheidsverlaging is naar verwachting niet in zijn geheel nodig, wat een verlaging van € 1,6 mln. tot gevolg heeft.
- Minder PAS-melders dan voorzien maken gebruik van de mogelijke advisering, wat in een vermindering van € 1,5 mln. van de geraamde kosten resulteert.

- 1,3 mln is overgeheveld naar artikel 24 voor de bijdrage aan RVO. RVO heeft aanvullende opdrachten uitgevoerd voor DGS en hogere kosten gemaakt door inhuur.

Natuur en Biodiversiteit op land

Het opdrachtenbudget voor natuur en biodiversiteit op het land wordt met € 11,7 mln. verlaagd. Dit wordt onder andere veroorzaakt door:

- Verlaging van het budget met € 5,0 mln. voor het Programma Natuur. Door vertraging in de uitvoering wordt er dit jaar minder uitgegeven aan o.a. monitoring en het Kennisnetwerk OBN. Ook wordt het opdrachtenbudget voor Programma Natuur met € 3,2 mln. verlaagd vanwege een technische correctie met het budget bijdrage aan medeoverheden voor Programma Natuur.
- In het kader van de uitvoering van het NPLG is er budget van respectievelijk € 0,4 mln. naar BZK en € 0,6 mln. naar IenW overgeheveld.
- Een technische overheveling voor het budget van de Ecologische Autoriteit. Deze middelen stonden eerder onder het opdrachtenbudget verantwoord, maar is verplaatst naar het subsidiebudget. In verband met deze mutatie wordt het budget met € 0,9 mln. verhoogd.
- Een verlaging van het budget met € 0,8 mln. dat naar artikel 24 wordt overgeheveld voor uitvoeringsbudget RVO. De middelen zijn voornamelijk bedoeld voor het uitvoeren van soortenonderzoek.

Bijdrage aan mede-overheden

Caribisch Nederland

De verlaging van het budget van € 8,3 mln. betreft hoofdzakelijk een overheveling naar het BES-fonds in het kader van het Natuur en Milieubeleidsplan Caribisch Nederland 2020-2030. Specifiek gaat het om € 5,7 mln. voor het Openbaar Lichaam Bonaire en € 2,6 mln. voor het Openbaar Lichaam Saba. Daarnaast wordt € 0,2 mln. overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van IenW voor het Inrichtingen- en activiteitenbesluit BES ten behoeve van de vergunningverlening, toezicht en handhaving op de BES-eilanden.

Specifieke uitkering

Het budget specifieke uitkeringen wordt met € 22,9 mln. verlaagd. Dit wordt voornamelijk verklaard door de volgende mutaties:

- Een overheveling van € 18,3 mln. naar het Provinciefonds. De provincies ontvangen vanuit het budget van Programma Natuur een aanvullende bijdrage voor 2022 voor de verhoging van de beheervergoeding Subsidiestel Natuur en Landschap (SNL) van 75% naar 84%. De middelen zullen meelopen in de Algemene Uitkering.
- Een technische overheveling van € 5,6 mln. op het budget van het Programma Veenweide. Deze middelen die ingezet worden voor het verstrekken van subsidies werden eerder verantwoord onder bijdrage aan medeoverheden en zijn daarom overgeheveld naar het subsidiebudget.
- Een verhoging van het budget met € 3,2 mln. voor het Programma Natuur. Deze middelen werden eerder verantwoord onder het opdrachtenbudget Natuur en Biodiversiteit
- Een overheveling naar het BTW-Compensatiefonds van € 1,7 mln. voor de specifieke uitkering voor de versnellingsopgaven en provinciale uitvoeringskosten. De middelen worden van het beschikbare budget afgehaald en overgeheveld naar de begroting van Financiën.

Ontvangsten

Overige ontvangsten natuur

Het budget wordt met € 4,7 mln. verhoogd. Dit wordt met name verklaard door een meevaller op de eindafrekening 2021 voor de RVO opdracht voor DG Natuur en Visserij en een meevaller van €1,1 mln. die is ontstaan uit terugontvangsten van Staatsbosbeheer. Verder is het budget met € 0,4 mln. verlaagd vanwege een ontvangst van het Groenfonds die samenhangt met een lagere uitgavenraming op artikel 22.

Duurzame visserij

Het ontvangstenbudget voor duurzame visserij neemt toe met € 4,2 mln. Hiervan volgt € 2 mln. uit een correctie voor de huursomverlaging van mosselpercelen, die een jaar later wordt doorgevoerd dan eerder gepland. De verlaging gaat in vanaf 2023. Daarnaast is er ontvangstenbudget voor datacollectie geschoven van artikel 23 naar het ontvangstenbudget voor duurzame visserij, waar de ontvangst wordt gerealiseerd.

3.3 Artikel 23 Kennis en innovatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art. 23 Kennis en innovatie (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Vastgestelde begroting (1) (incl. 1e ISB en NvW)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)(incl. 2e en 3e ISB)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3) Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	229.587	250.121	12.686	425.646	688.453
Uitgaven	244.539	259.255	12.665	- 8.947	262.973
Subsidies (regelingen)					
Beleidsondersteunend onderzoek	28.844	38.838	7.342	3.537	49.717
Missiegedreven topsectoren- en innovatiebeleid	66.784	66.784	2.379	- 1.200	67.963
Kennisverspreiding en groen onderwijs	24.465	32.620	- 1.254	- 8.313	23.053
Opdrachten					
Kennisontwikkeling en innovatie	14.546	14.357	- 967	- 1.594	11.796
Bijdrage aan agentschappen					
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu	8.060	13.017	897	- 1.224	12.690
Bijdrage aan ZBO's/RWT's					
Wageningen Research	101.825	93.380	4.267	0	97.647
ZonMw	15	259	1	- 153	107
Ontvangsten	12.107	12.442	0	- 1.782	10.660
Ontvangsten					
Kennisontwikkeling en innovatie	12.107	12.442	0	- 1.782	10.660

Toelichting verplichtingen

Het totaal aan verplichtingen stijgt met € 438,0 mln. Hiervan is € 413,7 mln. bestemd voor het meerjarig verplichten van Wageningen Research (WR) naar aanleiding van opmerkingen van de ADR om te komen tot een rechtmatige subsidievaststelling voor het uitgevoerde activiteitenplan WR. Hiervoor is het nodig het overschot bij WR beheersbaar te maken conform artikel 43 van de Subsidieregeling instituten voor toegepast onderzoek (TO2-regeling). Een van de genomen maatregelen betreft meerjarig verplichten, dit verhoudt zich beter tot het programmeren van meerjarige

onderzoeksprogramma's. Daarnaast is € 20 mln. bestemd voor het aanpassing van het verplichtingenbedrag 2022 voor Crop-XR. Het kasbudget voor deze verplichtingen is beschikbaar in het kasbudget van de jaren 2023 tot en met 2027. De overige mutaties hangen samen met de uitgaven en worden hieronder per categorie toegelicht.

Toelichting uitgaven

Subsidies

Beleidsondersteunend onderzoek

De uitgaven stijgen per saldo met € 10,9 mln. Dit is een saldo van verschillende verhogingen en verlagingen binnen het budget. De stijging is onder andere veroorzaakt door € 2,7 mln. voor onderzoeken naar de integrale aanpak methaan en ammoniak via het dier- en voerspoor. Daarnaast is € 2,4 mln. bestemd voor pilots en demo's op het gebied van veehouderij en wordt er voor € 1,8 mln. aan verplichtingen aangegaan voor onderzoeksprojecten «Kas als energiebron». Het restant kan worden verklaard door de som van verschillende kleinere mutaties.

Kennisverspreiding en groen onderwijs

Het budget wordt met € 9,6 mln. verlaagd. Het betreft hier een saldo van diverse mutaties, waarvan de belangrijkste hieronder worden beschreven. Het saldo verplichtingen Innovatie op het Boeren erf valt met € 6,6 mln. lager uit. De LNV bijdrage aan OCW voor het NWO-SIA Programma Praktijkkennis Voedsel en Groen (PPVG) valt € 2,9 mln. lager uit.

Opdrachten

Kennisverspreiding en groen onderwijs

Het budget wordt met € 2.6 mln. verlaagd. Het betreft een saldo van verschillende verhogingen en verlagingen binnen het budget. De verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt door € 1.6 mln. verlaging van het budget voor het LNV Basisfinanciering werkprogramma PBL 2022. Het restant kan worden verklaard door de som van verschillende mutaties en (inter)departementale overhevelingen.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Wageningen Research

De uitgaven stijgen met € 4,6 mln. Dit betreft loonbijstelling voor € 2,1 mln. en € 1,2 mln. aan prijsbijstelling. Tot slot wordt er ook voor € 0,9 mln. aan budget overgeboekt van het Ministerie van OCW naar de begroting van LNV voor het restbedrag van de SEO-regeling (Stimulering Europees Onderzoek).

3.4 Artikel 24 Uitvoering en toezicht

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen van beleid art. 24 Uitvoering en toezicht (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Vastgestelde begroting (1) (incl. 1e ISB en NvW)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)(incl. 2e en 3e ISB)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3) Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
Verplichtingen	431.301	503.740	13.412	680	517.832

Omschrijving	Vastgestelde begroting (1) (incl. 1e ISB en NvW)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)(incl. 2e en 3e ISB)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3) Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
Uitgaven	431.301	503.740	13.412	680	517.832
Bijdrage aan agentschappen					
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	233.474	261.098	– 5.202	– 4.560	251.336
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	197.827	242.642	18.614	5.240	266.496
Ontvangsten	0	0	0	2.157	2.157
Ontvangsten					
Agentschappen en overig	0	0	0	2.157	2.157

Toelichting

Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit

Het budget voor de NVWA wordt met € 9,7 mln. verlaagd. Dit komt onder andere doordat de kosten van op het opdrachtenbudget van de NVWA met € 16,9 mln. lager uitvallen. Daarnaast is op grond van de prestaties in 2021 bepaald dat de NVWA € 10,2 mln met LNV moet verrekenen (terug te geven) met LNV. Dit komt onder andere doordat minder jaarplanuren gerealiseerd zijn dan geraamd.

Daarnaast wordt het budget verhoogd met € 7,6 mln, vanwege extra middelen voor mest. De middelen zijn bedoeld voor controle en handhaving van het mestbeleid door de NVWA. Het betreft de uitvoeringskosten die aan controle en handhaving in 2022 die naar verwachting worden gemaakt. Een belangrijk onderdeel van handhaving is de implementatie van het rVDM systeem (realtime Verantwoording Dierlijke Mesttransporten) dat voorzien is per 1 januari 2023. Voor de NVWA zijn hier tevens kosten voor ICT en bouw werkzaamheden aan verbonden.

Tevens wordt het budget verhoogd met € 7,4 mln. door de toevoeging van de loon- en prijsbijstelling.

Ook wordt de bijdrage aan de NVWA verhoogd met € 4,2 mln. door de middelen voor het LNV-deel van de Implementatie Werk aan Uitvoering (WAU). Vanwege vertraagde uitvoering wordt voor € 2,8 mln. van deze middelen doorgeschoven naar 2026.

Naast de verlaging van het budget voor de NVWA wordt de vergoeding van de kosten in het kader van het programma Transparantie in Informatie voor € 0,7 mln. en de WAU voor € 0,9 mln. voor een naar de NVWA overgeboekt door middel van een storting in het eigen vermogen.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Het budget voor de RVO wordt met € 23,8 mln. verhoogd. Dit komt onder andere door het beschikbaar stellen van middelen voor de loon- en prijsbijstelling van € 6,1 mln. en de toevoeging van budgetten voor de uitvoering van goedgekeurde meerwerkopdrachten. De grootste toevoegingen betreffen middelen van € 6,8 mln. voor controle en handhaving voor het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, de implementatie van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid 2023-2027 voor € 5,1 mln., uitvoering van BAR-regelingen van € 1,5 mln. Tot slot is er nog een verhoging voor € 1,3 mln. aan middelen van de stikstof verzamelopdracht.

4 Niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 50 - Apparaat Kerndepartement

Apparaatsuitgaven Kerndepartement (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Vastgestelde begroting (1) (incl. 1e ISB en NvW)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)(incl. 2e en 3e ISB)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	150.403	168.153	7.757	1.205	177.115
Uitgaven	150.403	168.153	7.757	1.205	177.115
Personele uitgaven					
Eigen personeel	106.351	121.699	3.924	– 2.695	122.928
Externe inhuur	3.784	4.859	– 554	2.828	7.133
Overige personele uitgaven	3.944	1.662	44	88	1.794
Materiële uitgaven					
ICT	510	510	21	0	531
Bijdrage aan SSO's (exclusief DICTU)	12.929	12.929	0	0	12.929
SSO DICTU	14.271	21.276	1.876	2.003	25.155
Overige materiële uitgaven	8.614	5.218	2.446	– 1.019	6.645
Ontvangsten	2.786	2.913	0	0	2.913
Ontvangsten					
Ontvangsten	2.786	2.913	0	0	2.913

Toelichting

Personele uitgaven

Het budget voor de personele uitgaven wordt per saldo verhoogd met € 3,6 mln. Dit is een saldo van diverse mutaties dat voornamelijk wordt beïnvloed door de verdeling van € 11,0 mln. Gebiedsgericht Werken middelen, toevoeging van € 3,9 mln. voor de apparaatskosten van het Landbouw Attaché Netwerk thuisbasis en de doorbelasting van externe inhuur aan specifieke directies voor € 2,0 mln.

Materiele uitgaven

Het budget voor materiële uitgaven wordt per saldo verhoogd met € 5,3 mln. Dit is ten aanzien van DICTU het gevolg van een herschikking van budget en toevoegingen vanuit diverse nieuwe programma's, zoals Datascience Werkomgeving. Betreffende overige materiele uitgaven is de toevoeging van € 3,1 mln. voor het kerndepartement uit de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) en Wet Open Overheid (WOO) gelden de belangrijkste verandering.

4.2 Artikel 51 - Nog onverdeeld

Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Vastgestelde begroting (1) (incl. 1e ISB en NvW)	Stand 1° suppletoire begroting (2)(incl. 2e en 3e ISB)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2°suppletoire begroting	
Verplichtingen	22.637	90.311	- 53.499	- 36.812	0
Uitgaven	22.637	90.311	- 53.499	- 36.812	0
Prijsbijstelling	0	53.996	- 53.996	0	0
Loonbijstelling	0	19.923	- 19.923	0	0
Nog te verdelen	22.637	16.392	20.420	- 36.812	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0

Toelichting

Dit artikel is een administratief begrotingstechnisch artikel. Dit betekent dat er geen daadwerkelijke uitgaven ten laste van artikel 51 worden gedaan. Vanuit dit artikel vinden overboekingen van loon- en prijsbijstellingen naar de loon- en prijsgevoelige artikelen binnen de begroting plaats. Ook worden er taakstellingen of extra middelen die nog niet aan de beleidsartikelen zijn toegevoegd op dit artikel geplaatst.

Het verlagen van het budget van € 102,7 mln. ten opzichte van de 1e suppletoire begroting is het saldo van verschillende mutaties. Het saldo bestaat voornamelijk uit de toedeling van de loon- en prijsbijstelling naar andere artikelen op de LNV-begroting van het artikel Nog Onverdeeld in 2022 (€ 73,9 mln.). Daarnaast betreft het toedeling van middelen naar andere artikelen op de LNV begroting, het betreft middelen ten behoeve van het Omschakelprogramma (€ 12,4 mln.), en een afboeking van resterend stikstofbudget (€ 16,5 mln.).

5 Agentschappen

5.1 Agentschapsparagraaf NVWA

Exploitatieoverzicht Baten-lastenagentschap NVWA - Tweede Suppletoire begroting 2022 (bedragen x € 1.000)				
	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3) Mutaties 2e suppletoire begroting	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd
Baten				
- Omzet	419.773	34.830	- 26.410	428.193
waarvan omzet moederdepartement	198.125	17.477	- 10.534	205.068
waarvan omzet overige departementen	111.024	7.828	0	118.852
waarvan omzet derden	110.624	9.525	- 15.876	104.273
Rentebaten	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	3	3
Bijzondere baten	40.985	5.346	51	46.382
Totaal baten	460.758	40.176	- 26.356	474.578
Lasten				
Apparaatskosten	449.724	40.155	- 22.495	467.384
- Personele kosten	265.572	33.346	- 17.428	281.490
waarvan eigen personeel	231.758	29.514	- 14.826	246.446
waarvan inhuur externen	20.627	4.869	- 211	25.285
waarvan overige personele kosten	13.187	- 1.037	- 2.391	9.759
- Materiële kosten	184.152	6.809	- 5.067	185.894
waarvan apparaat ICT	2.150	0	50	2.200
waarvan bijdrage aan SSO's	57.999	- 1.504	- 2.185	54.310
waarvan overige materiële kosten	124.003	8.313	- 2.932	129.384
Rentelasten	20	80	- 50	50
Afschrijvingskosten	10.514	- 59	- 3.229	7.226
- Materieel	2.237	- 577	0	1.660
waarvan apparaat ICT	250	- 50	0	200
waarvan overige materiële afschrijvingskosten	1.987	- 527	0	1.460
- Immaterieel	8.277	518	- 3.229	5.566
Overige lasten	500	0	0	500
waarvan dotaties voorzieningen	500	0	0	500
waarvan bijzondere lasten	0	0	0	0
Totaal lasten	460.758	40.176	- 25.774	475.160
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	0	0	- 582	- 582
Agentschapsdeel Vpb-lasten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	- 582	- 582

Toelichting op de baten

De totale omzet wordt € 26,4 mln. lager ingeschat dan bij de 1e suppletoire begroting. Deze daling doet zich vooral voor bij LNV (€ 10,5 mln.), maar ook bij derden (€ 15,9 mln.).

De daling bij LNV wordt met name veroorzaakt door een lager dan verwachte netto-instroom van personeel en een wat hoger ziekteverzuim. Als gevolg daarvan kunnen bepaalde werkzaamheden niet worden uitgevoerd.

Bij derden wordt de daling met name veroorzaakt door achterblijvende retributie-opbrengsten (circa € 10 mln.) Dit is met name het gevolg van overschatting van de marktontwikkelingen, o.a. als gevolg van uitstel Brexit maatregelen.

Omzet moederdepartement (bedragen x € 1.000)

De omzet moederdepartement bedraagt € 205 mln. en wordt voor het grootste deel, € 169 mln., gerealiseerd in de productgroep Handhaven. De tabel laat de verdeling van de omzet moederdepartement over de productgroepen zien. De categorie 'overig' betreft werkzaamheden die aan derden worden uitbesteed zoals bijvoorbeeld de activiteiten die Wageningen Food Safety Research voor de NVWA uitvoert in het kader van het WOT Voedselveiligheidsbeleid. Dit is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de Europese verplichtingen.

Omzet Moederdepartement			
Productgroep	Slotwet 2021	Vastgestelde begroting 2022	Stand 2e suppletoire begroting 2022
Handhaven	157.192	164.725	169.272
Keuren certificering op afstand	407	522	571
Keuren import	2.638	1.573	671
Keuren export, slachthuizen en overige activiteiten	22.592	20.393	17.349
Overig	10.816	10.912	17.205
Totaal	193.645	198.125	205.068

Omzet overige departementen (bedragen x € 1.000)

De omzet Overige Departementen bedraagt € 119 mln. en wordt voor het grootste deel, € 91 mln., gerealiseerd in de productgroep Handhaven. De tabel laat de verdeling van de omzet overige departementen over de productgroepen zien. De categorie 'overig' betreft werkzaamheden die aan derden worden uitbesteed zoals bijvoorbeeld laboratorium onderzoek door Wageningen Food Safety Research of onderzoeken door het RIVM.

Omzet overige departementen			
Productgroep	Slotwet 2021	Vastgestelde begroting 2022	Stand 2e suppletoire begroting 2022
Handhaven	86.137	86.876	91.279
Keuren certificering op afstand	103	103	0
Keuren import	914	837	1.146
Keuren export, slachthuizen en overige activiteiten	897	1.197	1.603
Overig	22.729	22.011	24.824
Totaal	110.780	111.024	118.852

Toelichting op de lasten

Personele kosten

De kosten van eigen personeel dalen met € 14,8 mln., door de tegenvallende instroom van personeel. Daar tegenover staat dat de kosten per fte stijgen als gevolg van de nieuwe CAO 2022.

De overige personele kosten dalen met € 2,4 mln. doordat er meer thuis wordt gewerkt (minder reisbewegingen, dus lagere kosten van vervoer).

Materiële kosten

De materiële kosten zijn € 5,1 mln. lager dan bij de 1^e suppletoire begroting. Het verschil zit zowel bij de kosten voor het uitbested onderzoek als bij de kosten voor SSO's. De kosten voor uitbested onderzoek zijn lager, doordat een deel van deze werkzaamheden niet meer in 2022 zal worden uitgevoerd, maar zal doorschuiven naar 2023. De lagere kosten voor SSO's worden verklaard doordat als gevolg van de lagere instroom van personeel de kosten van werkplekservices door Dictu lager zijn dan bij de 1^e suppletoire begroting.

Daarnaast valt een deel van het voor tegenvallers gereserveerde concern-budget vrij. Daar tegenover staat een stijging van de huisvestingskosten met € 0,6 mln. (vooral door hogere energieprijzen).

Afschrijvingskosten immaterieel

Deze kosten zijn € 3,2 mln. lager dan bij de 1^e suppletoire begroting. Dit betreft lagere afschrijvingskosten op het IV-actieplan. Een groot deel van de werkzaamheden op het gebied van het IV-actieplan wordt in een reguliere onderhouds- en ontwikkelcyclus uitgevoerd en wordt daarom niet meer geactiveerd. Dit leidt nu tot lagere afschrijvingen.

Kasstroomoverzicht (Bedragen x € 1.000)						
	Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3) Mutaties 2 ^e suppletoire begroting	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd	
1.	Rekening-courant RHB 1 januari + depositorekeningen		28.079	26.925	–	55.004
	Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)		460.758	40.176	-/- 26.356	474.578
	Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)		-/- 449.744	-/- 40.235	22.545	-/- 467.434
2.	Totaal operationele kasstroom		11.014	-/- 59	-/- 3.811	7.144
	Totaal investeringen (-/-)		-/- 8.750	-/- 2.300	–	-/- 11.050
	Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)		–	–	–	–
3.	Totaal investeringskasstroom		-/- 8.750	-/- 2.300	–	-/- 11.050
	Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)		–	–	–	–
	Eenmalige storting door moederdepartement (+)		–	–	1.597	1.597
	Aflossingen op leningen (-/-)		-/- 8.319	963	–	-/- 7.356
	Beroep op leenfaciliteit (+)		8.750	2.300	–	11.050
4.	Totaal financieringskasstroom		431	3.263	1.597	5.291
5.	Rekening-courant RHB 31 december (=1+2+3)		30.774	27.829	– 2.214	56.389

Toelichting

De totale kasstroom is € 2,2 mln. lager dan bij 1e suppletoire begroting. Het verschil kan als volgt worden gespecificeerd:

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom is € 3,8 mln. lager dan bij de 1^e suppletoire begroting. De tegenvallende instroom zorgt voor een lagere marge (pxq opbrengst -/- personeelskosten). Daar tegenover staan de lagere materiële kosten, zoals hierboven beschreven.

Investeringskasstroom

De investeringskasstroom wijzigt niet ten opzichte van de 1^e suppletoire begroting.

Financieringskasstroom

De financieringskasstroom is € 1,6 mln. hoger dan bij de 1^e suppletoire begroting. Dit betreft stortingen in het eigen vermogen die wij aan het einde van dit jaar verwachten ter dekking van de kosten voor TII (€ 0,7 mln.) en WAU (€ 0,9 mln.).

Rekening courant

De verwachte stand rekening-courant neemt ten opzichte van de 1^e suppletoire begroting af met € 2,2 mln. tot € 56,4 mln.

Overzicht doelmatigheidsindicatoren		
	2022	2022
	Vastgestelde begroting	Stand 2e suppletoire begroting
Gemiddelde kostprijs (€/uur)	121,17	121,17
Tarieven		
Index 2012 = € 94,07 = 100	128,8	128,8
Omzet per productgroep (in € mln.)		
Handhaven	262,2	270,6
Keuren certificering op afstand	10	11
Keuren import	19,3	19,7
Keuren export, slachthuizen en overige activiteiten	101	84,9
FTE		
Aantal FTE (excl. Externe inhuur)*	2.718	2.833
Verhouding FTE direct/indirect (exclusief externe inhuur)	2.095/623	2.184/649
Salariskosten per fte	85.268	86.999
Saldo van baten en lasten als % van de totale baten	0%	-/- 0,12%
Kwaliteit		
Afhandelsnelheid informatieverzoeken, klachten en meldingen	90%	90%
Tijdig betaalde facturen (< 30 dagen)	95%	95%

6 De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF)

De begroting van het Diergezondheidsfonds (DGF) (bedragen x1.000)						
Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
	Verplichtingen	34.986	38.680	0	33.781	72.461
	Uitgaven	34.986	46.695	0	43.217	89.912

Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
01.01	Bewaking van dierziekten (opdrachten)					
	Bewaking van dierziekten (opdrachten)	20.466	20.807	0	– 16.076	4.731
01.02	Bestrijding van dierziekten (opdrachten)					
	Bestrijding van dierziekten (opdrachten)	9.762	22.724	0	3.217	25.941
01.04	Overig (opdrachten)					
	Overig (opdrachten)	4.758	3.164	0	– 1.424	1.740
01.07	Bewaking van dierziekten (subsidies)					
	Bewaking van dierziekten (subsidies)	0	0	0	16.076	16.076
01.08	Bestrijding van dierziekten (schade)vergoedingen					
	Bestrijding van dierziekten (schade)vergoedingen	0	0	0	40.000	40.000
01.09	Overig (subsidies)					
	Overig (subsidies)	0	0	0	1.424	1.424
	Ontvangsten	27.177	68.364	583	30.289	99.236
01.10	Ontvangsten LNV					
	Ontvangsten LNV	11.171	11.171	583	33.600	45.354
01.11	Ontvangsten sector					
	Ontvangsten sector	13.506	13.506	0	1.090	14.596
01.12	Ontvangsten EU					
	Ontvangsten EU	2.500	2.500	0	– 1.129	1.371

Art.	Omschrijving	Vastgestelde begroting (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)		Stand 2 ^e suppletoire begroting (4)=(2+3)
				Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
01.14	Saldo van de afgesloten rekeningen					
	Saldo van de afgesloten rekeningen	0	41.187	0	- 3.272	37.915

Toelichting op de uitgaven

Opdrachten

Bewaking dierziekten werd voorheen volledig aangemerkt als opdrachten en is op aangeven van ADR gesplitst in opdrachten en subsidies. In verband hiermee is € 16,0 mln. overgeheveld van opdrachten naar subsidies.

Bestrijding van dierziekten

Bestrijding van dierziekten werd voorheen volledig aangemerkt als opdrachten en is op aangeven van ADR gesplitst in opdrachten en schadevergoedingen. In verband hiermee is € 10,0 mln. overgeheveld van opdrachten naar (schade)vergoedingen.

Daarnaast zijn de uitgaven bestrijding in totaal met € 43,2 mln. verhoogd, waarvan € 38,5 mln. voor vogelgriep en € 4,5 mln. mycoplasma. De genoemde verhoging bestrijding ad € 43,2 mln. betreft voor € 30 mln. (schade)vergoedingen en voor € 13,2 mln. opdrachten.

De overige uitgaven werden voorheen volledig aangemerkt als opdrachten en zijn nu op aangeven van ADR gesplitst in opdrachten en subsidies. In verband hiermee is € 1,4 mln. overgeheveld van opdrachten naar subsidies.

Toelichting op de ontvangsten

De bestrijdingskosten van de vogelgriep overschrijden het plafondbedrag (€ 30,0 mln.) dat voor de pluimveesector is opgenomen in het convenant bestrijding besmettelijke ziekten 2020-2024. De kosten boven dit plafond worden betaald uit de rijksbijdrage aan het Diergezondheidsfonds (DGF). Daarom neemt de LNV-bijdrage aan het DGF toe.

De ontvangsten van de sector worden met € 1,1 mln. verhoogd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere ontvangst op eerder opgelegde heffingen dan was voorzien.

De verwachte ontvangsten EU zijn met € 1,1 mln. naar beneden bijgesteld op basis van de daadwerkelijke toewijzing. Een deel van de uitgaven is buiten begrotingsverband verantwoord waardoor de daar tegenoverstaande EU bijdrage ook buiten begrotingsverband terecht komt.

In 2020 is voor de ruimingskosten van nertsenhouderijen als gevolg van COVID-19 bij nertsen een bijdrage ontvangen vanuit generale middelen. De uiteindelijke ruimingskosten vallen € 3,3 mln. lager uit dan geraamd. Deze meevaller wordt ingezet ten behoeve van de problematiek in het DGF naar aanleiding van de vogelgriep.